

FØLGENOTAT – videreføring av forsvarskoordinatorer

Av: Ola Kolseth Dahlen, Jorulf Husbyn, Arne Martin Solli, Bård Eidet

Fylkeskommunen fikk i oppdrag fra FFT å samle eierne i FFT for å utarbeide et prosjektforslag om videreføring av forsvarskoordinatorfunksjonene. Det ble ikke lagt premisser for om det skulle være ett prosjekt eller to prosjekt som i dag. Det har vært gjennomført flere møter mellom næringsansvarlige i kommunen og fylkeskommunen og to møter mellom rådmennene. I Forkant av første møte med rådmennene ble det grovt skissert tre alternativ for videreføring:

1. Ett prosjekt med én forsvarskoordinator og ett budsjett
2. Ett hovedprosjekt med to delprosjekter (forsvarskoordinatorer) og ett budsjett
3. Videreføring av dagens ordning med to prosjekter og to forsvarskoordinatorer

Næringsansvarlige i fylke/kommune fikk i oppdrag fra rådmennene å utrede følgende tre punkter fram til neste møte:

- Ta en gjennomgang av bestillingene fra FFT til forsvarskoordinatorene.
- Utrede alternativ 2 nærmere. 1 hovedprosjekt med 2 delprosjekt – hvilke løsninger er aktuelle gitt dette alternativet. Må omhandle: styringssystem, lokasjon/fysisk plassering, oppgaver/ansvarsområder, tidsperspektiv (hvor lang tid tar dette å rigge), økonomi blir en konsekvens av foregående parameter.
- Alternativ 3 - videreføring. Mulig løsning på kort sikt mens man rigger et større prosjekt. Hva innebærer dette og hvilke tilpasninger må gjøres (økonomi, styringssystem ...)

Den påfølgende drøftingen og konklusjonen er et resultat av arbeidet som er gjort av administrasjonene og møtene mellom rådmennene, og er grunnlaget for rådmennenes anbefaling til FFT om videreføring av forsvarskoordinatorfunksjonene.

Gjennomgang av bestillinger fra FFT til forsvarskoordinatorene

En gjennomgang av møtereferatene fra møtene i FFT, og samtaler med forsvarskoordinatorene, viser at forsvarskoordinatorene primært blir brukt som faglige bidragsytere i forsvarspolitiske spørsmål, både regionalt og nasjonalt. I tillegg blir de brukt til å opprettholde god kontakt mellom det offentlige og forsvaret. Det er lite bestillinger knyttet til næringslivsutvikling knyttet til forsvarets tilstedeværelse og koblingen mellom forsvaret og FoU, noe koordinatorene bruker hovedvekten av tiden sin på. Noe av denne informasjonen tilflyter FFT gjennom orienteringer fra forsvarskoordinatorene til FFT.

Koordinatorerne mottar bestillinger på lokalt nivå, både politisk og administrativt, uten at dette er i regi av et samlet FFT. Eksempler på bestillinger lokalt:

- Organisere dialogmøter med forsvaret (Ørland kommune)
- Autonomiprosjekter (Land, vann, luft) i Trondheimsregionen opp mot FFI og andre forsvarsrelaterte. (Stjørdal kommune, men gjelder også både Trondheim og Ørland)
- Samarbeid om forvarskonferansen (Ørland/Trondheim/Stjørdal)
- Koordinere arbeid opp mot høyere nivå i Forsvaret for eksempel ved å lage utkast til innspill til høringsuttalelse til LTP (Ørland kommune)

- Aktivt arbeid opp mot bedrifter (Ørland kommune)
- Inngå som fast medlem i Strategisk arena for militært-sivilt samarbeid Fosen (Ørland kommune).
- Bidra til gjennomføring av fagdag 8 mai iht Veteranplan for Fosen (Ørland kommune)
- Være del av vertskap ved forsvarsrelatert visitt til kommunen (Ørland kommune)
- Forberede forsvarsrelaterte presentasjoner (Ørland kommune)
- Arrangementsarena Frigården – Forsvarsbygg (Stjørdal kommune)
- Utvikling av Værnes garnison (Stjørdal kommune)
- Samarbeid med Østersund kommune ang Mittbanan/Meråkerbanen (Stjørdal kommune)
- Veteranhuset Midt Norge (Trondheim kommune)

Diskusjon rundt alternativene – Ett hovedprosjekt vs. videreføring av eksisterende prosjekt:

Etter ønske fra rådmennene har vi sett nærmere på alternativ 2 - 1 hovedprosjekt med 2 delprosjekt:

Lokasjon/fysisk plassering

I møtet med rådmennene ble nærhet til forsvarskoordinatorene tydelig vektlagt. Dette medfører at 1 forsvarskoordinator for hele Trøndelag ansees som uaktuelt på nåværende tidspunkt.

Koordinatorenes tilknytning til et innovasjonsmiljø ble også ansett som en avgjørende for funksjonene. Følgelig er det lite som tyder på at man skal endre på koordinatorenes fysiske plassering i en videreføring som hovedprosjekt.

Styringssystem og organisering

Forsvarskoordinator Trøndelag rapporterer til Forsvarsforum Trøndelag som er styringsgruppe og oppdragsgiver for prosjektet.

Prosjektleder for Forsvarskoordinator Fosen rapporterer til formannskapet i Ørland kommune og til kommune/fylke/regionråd gjennom årsrapporter.

I vedtektene til FFT står det at forsvarskoordinatorene inngår som en faglig del av sekretariatet og møter i forumet.

Det avholdes også ukentlige orienteringsmøter mellom koordinatorene, leder av Midsec og fylkeskommunen – for å bidra til samhandling. Dette skjer utenfor ordinært sekretariatarbeid.

Til tross for at det er flere kontaktflater mellom de to nåværende prosjektene, framkommer det både politisk og administrativt, at det er ytterligere potensial, og behov for økt samhandling. Utover arbeidet med forsvarskonferansen er det lite felles prosjekter.

Dersom funksjonene samles i ett hovedprosjekt, bør rapporteringslinjene være de samme for begge delprosjekt. Da er det naturlig begge forsvarskoordinatorene rapporterer til Forsvarsforum Trøndelag og at forumet er ansvarlig for overordnet koordinering mellom delprosjektene.

For ytterligere å øke samhandlingen bør de ukentlige møtene mellom koordinatorene inngå som en naturlig del av sekretariatarbeidet i FFT, det bør også stilles tydeligere krav informasjonsflyt og samarbeid mellom delprosjektene.

Man bør også vurdere om delprosjektene skal ha lik organisering. Forsvarskoordinator Trøndelag er et prosjekt der prosjektansvarlig og tilrettelegger er Stjørdal kommune. Prosjektleder har administrativ tilknytning til Proneo AS.

Forsvarskoordinator Fosen er organisert som en funksjon hos FI, med et team bestående av flere personer. Gitt dagens organisering der kommunene har avtaler med innovasjonsselskapene og lengde på avtaler og finansiering er ulik, vurderes det som mest naturlig at kommunene selv bestemmer hvilken organiseringsform de er best tjent med.

Oppgaver/ansvarsområder

Oppdraget og oppgavene til dagens funksjoner skiller seg litt fra hverandre. Dette er naturlig da prosjektene har oppstått på forskjellig tid og ut ifra forskjellige behov. Hovedformålet med prosjektene kan allikevel oppsummeres til det samme: nærings- og samfunnsutvikling basert på forsvarets aktivitet i regionen.

Hvis funksjonene skal samles i et nytt hovedprosjekt bør man gjennomgå oppdraget til koordinatorene og sikre at dette er tilnærmet likt. Dette for å sikre best samhandling og rolleforståelse og tydeliggjøre forventningene til fylke og kommuner. Noe regional differensiering av oppdraget vil nok fortsatt være naturlig gitt funksjonenes fysiske plassering.

Stjørdal kommune har bestilt en revidering av mandatet til forsvarskoordinator Trøndelag med et særlig fokus på å spisse oppdraget inn mot det næringsrettede arbeidet. Dette arbeidet kan brukes i utformingen av nytt mandat. Det bør gjøres en tilsvarende øvelse på Fosen.

Tidsperspektiv og saksgang

Det er vanskelig å anslå hvor lang tid det vil ta før man kan starte opp med ett nytt hovedprosjekt. Det er avhengig av hvor raskt man blir enige om styringssystem, organisering, oppgaver, budsjett osv. Det vil nok være litt knapt med tid å ha dette klart og behandlet i politiske organer innen utgangen av året, men sikkert ikke umulig.

En annen utfordring er utløpstiden til dagens prosjekter. Forsvarskoordinator Fosen avsluttes 31.12.2020 mens Forsvarskoordinator Trøndelag avsluttes 31.08.2021. For å sikre kontinuitet i arbeidet bør finansiering være på plass før utgangen av 2020, i alle fall for delprosjektet på Fosen. I dag er det en erkjennelse at man har rett ressurspersoner i stillingene, noe som er avgjørende for prosjektene.

Når det gjelder videre saksgang så vil dette dokumentet og møtet mellom rådmennene danne grunnlaget for sak om videreføring i FFT den 16. september. FFT vil da komme med sin anbefaling for videreføring av forsvarskoordinatorfunksjonene, inkludert økonomi, til eierne av FFT.

Deretter må anbefalingene fra FFT til politisk behandling i fylkeskommunen og de tre eierkommunene. Forutsatt positiv behandling hos respektive parter kan kommunene søke fylkeskommunen om midler til finansiering av delprosjektene. Delprosjektet bør avsluttes på samme tidspunkt, desember 2022.

I løpet av prosjektperioden må det gjøres en vurdering av hvilket behov fylkeskommunen og kommunene har etter 2022. Da må man vurdere hvilke ressurser man har behov for, hvilke ressurser er tilgjengelig, er det behov for 1 eller 2 koordinatorene eller skal man kjøpe inn kompetanse ved behov?

Økonomi

Ideelt sett burde et hovedprosjekt ha kun ett budsjett. Dersom man forutsetter to koordinatorene og tar man utgangspunkt i det kommunene har signalisert knyttet til økonomi så tilsier det likevel to separate budsjett.

Stjørdal og Trondheim kommuner er pr. i dag inne med kr 187 500 i årlig finansiering og rådmennene i kommunene ønsker ikke å øke det årlige bidraget. Dette betyr 60% ressurs ved en videreføring som delprosjekt. I tråd med vedtak i sak 4 (FFT 4. mars) er stillingsandelen i dag 80%. I inneværende prosjektperiode løses dette ved at prosjektet avsluttes tidligere enn planlagt (august 2021). Det anbefales, fra forsvarskoordinator, at stillingsandelen holdes på 80% for å reflektere arbeidsmengden. Det påpekes fra Stjørdal og Trondheim at når man går tilbake til 60% må man ha sørge for på å spisse oppdraget og bruke koordinatoren mer målrettet, spesielt i overgangsfasen. Det er ikke avklart med koordinatoren om det er aktuelt å fortsette i 60% stilling etter inneværende prosjektperiode. Betingelsene til koordinatoren er heller ikke prisjustert siden 2017. Dette er avklaringer som må gjøres ny prosjektperiode.

Ørland kommune bruker i 2020 kr 400 000 på forsvarskoordinatorfunksjonen (350.000 + 50.000 i gratis kontorfasiliteter), tidligere har det årlige bidraget vært betydelig høyere. Stillingsandelen til funksjonen er 60%. Ørland kommune er innstilt på å opprettholde bidraget til funksjonen på dagens nivå. Det opplyses også om at Fosenregionen trolig vil videreføre sitt bidrag på kr. 100.000.

Fylkeskommunen er innstilt på å matche kommunenes bidrag i delprosjektene.

Det påpekes at man kan frikjøpe koordinatoren utover angitt stillingsandel ved spesielle behov.

Dersom man skulle hatt ett budsjett for hele hovedprosjektet ville det medført en vesentlig økning på det årlige bidraget fra Trondheim kommune og Stjørdal kommune, samt en liten reduksjon i det årlige bidraget fra Ørland kommune. Pt. anses dette som lite aktuelt. Det har vært ulik finansiering i prosjektene fram til nå, dette anses som uproblematisk også fremover.

Finansieringsplaner for delprosjektene vil da se slik ut:

Forsvarskoordinator Trøndelag: delprosjekt Stjørdal/Trondheim sept. 2021-des. 2022	2021	2022	SUM
Stjørdal kommune	62 500	187 500	250 000
Trondheim kommune	62 500	187 500	250 000
Trøndelag fylkeskommune	125 000	375 000	500 000
Egeninnsats 25% (næringsliv og offentlige aktører)	62 500	187 500	250 000
Sum finansiering	312 500	937 500	1 250 000

Forsvarskoordinator Trøndelag: delprosjekt Fosen jan. 2021-des. 2022	2021	2022	SUM
Ørland kommune	400 000	400 000	800 000
Fosenregionen	100 000	100 000	200 000
Trøndelag fylkeskommune	500 000	500 000	1 000 000
Egeninnsats 25% (næringsliv og offentlige aktører)	250 000	250 000	500 000
Sum finansiering	1 250 000	1 250 000	2 500 000

Konklusjon

Basert på drøftingen ovenfor anbefales det å videreføre Forsvarskoordinator Trøndelag som et hovedprosjekt med to delprosjekter. Gitt forutsetningen om to likestilte koordinatorene, ulik finansiering i delprosjektene og ulik avslutning på dagens prosjekter så er det i all hovedsak snakk om en tilpasset videreføring av dagens prosjekter.

Ved en videreføring anbefales det at:

- man innfører et likt styringssystem, der koordinatorene rapporterer til FFT
- Oppdaterer og samkjører mandat og oppgaver til koordinatorene, med regionale tilpasninger.
- Ukentlige møter inngår som en ordinær del av sekretariatarbeidet.